

Ohje mehiläistautien valtuutettujen tarkastajien käyttämisestä ja valtuutettuna tarkastajana toimimisesta

Tämän ohjeen tarkoituksena on ohjeistaa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran eläintautilain nojalla valtuuttamia tarkastajia, aluehallintovirastoja ja kunnaneläinlääkäreitä mehiläistautien valtuutettujen tarkastajien työhön liittyvistä yleisistä asioista. Tarkastusten tekemisestä ja näytteiden ottamisesta on erillinen Eviran ohje. Asiaa koskeva lainsäädäntö on listattu tämän ohjeen lopussa.

Päävastuu mehiläistautien vuoksi tehtävistä tarkastuksista ja näytteenotoista on edelleen kunnaneläinlääkäreillä. Valtuutettuja tarkastajia on tarkoituksenmukaista käyttää silloin kun kunnaneläinlääkäri on erityisen kiireinen tai muutoin estynyt tekemästä tarkastusta ja/tai näytteenottoa. Useimmiten tarkastuksella ja näytteenotossa saa apua tarhaajalta itseltään, joka on paras asiantuntija omien pesiensä käsittelyssä.

1 Tarkastuspyyntö

Tarkastuspyynnön valtuutetulle tarkastajalle voi tehdä joko kunnaneläinlääkäri tai läänineläinlääkäri, jos hän tietää, ettei kunnaneläinlääkäri pysty tarkastusta suorittamaan. Valtuutetun tarkastajan voi pyytää tekemään tarkastuksen tai näytteenoton mehiläistarhalla, jolla

- epäilläään vastustettavaa mehiläisten tautia ja jolla tulee tehdä tarkastus ja/tai näytteenotto tämän tautiepäilyn vahvistamiseksi tai poissulkemiseksi
- on todettu vastustettava mehiläistauti ja jolla tulee tehdä selvitys taudin alkuperän ja levinneisyyden selvittämiseksi ja selvityksen tekeminen ei onnistu puhelimitse
- on menossa vastustettavan mehiläistaudin saneeraustoimet ja jonka saneerausta tulee jostain erityisestä syystä valvoa
- on todettu vastustettava mehiläistauti, joka on sen jälkeen toimijan ilmoituksen mukaan saneerattu ja jolta on tutkittu saneeraustoimiin kuuluvat omavalvontanäytteet negatiivisin tuloksin. Tällöin tarkastus tehdään rajoitusten purkamiseksi.

Muista käynneistä on sovittava erikseen Eviran kanssa.

Evira ylläpitää valtuutetuista mehiläistautien tarkastajista luetteloa internetsivuillaan: www.evira.fi>Eläimet>Eläinten terveys ja eläintaudit>Eläintaudit>Mehiläiset>Mehiläistautien valtuutetut tarkastajat (linkki oikeanpuoleisella palstalla).

Tarkastuspyynnön voi tehdä vain luettelossa olevalle tarkastajalle siten että matka tarkastajan kotikunnasta tarkastettavaan kohteeseen on kohtuullinen (maksimissaan noin 150–200 km). Luettelo tulee tarkastaa ennen kutakin tarkastuspyyntöä. Eviralla on rajoitettu summa rahaa käytettävänä valtuutettujen tarkastajien korvauksiin ja mikäli tämä summa täyttyy, ilmoitetaan siitä luettelon sisältävällä internetsivulla sekä sähköpostilla läänineläinlääkäreille, eikä valtuutettuja tarkastajia tällöin voi enää käyttää.

Ohje eläintautilain nojalla valtuutettuna tarkastajana toimimisesta

---

Tarkastuspyyntö tehdään sähköpostilla ja siinä ilmoitetaan:

- a. tarkastuskohde (mehiläistarhaajan nimi, tarhan nimi ja pitopaikkatunnus jos se on tiedossa, osoite ja puhelinnumero)
- b. luettelo saman toimijan muista rekisterissä olevista pitopaikoista (liitettäväksi tarkastuskertomukseen)
- c. tarkastuksen syy ja tehtävät eriteltynä
- d. mahdollisesti tarvittavat näytteet
- e. tarvittavat asiakirjat (tarkastuskertomus, näytelähete)
- f. muut tarpeelliset tiedot.

Asianmukaisesti rekisteröityjen pitopaikkojen tiedot voi hakea Kartturi-sovelluksen avulla. Jos pitopaikka ei ole rekisterissä, tulisi tarkastuspyynnön tekijän selvittää pitopaikan yhteystiedot. Valtuutetun tarkastajan apua voi kysyä selvittelyssä, mutta selvittelyyn käytettyä aikaa ei korvata valtuutetulle tarkastajalle.

On huomioitava, ettei valtuutettu tarkastaja ole velvollinen vastaanottamaan tarkastuspyyntöä. Mikäli valtuutettu tarkastaja ei lupaa tehdä tarkastusta, on kunnaneläinlääkärin/läinlääkärin huolehdittava siitä itse.

2 Ennakoilmoitus

Valtuutetun tarkastajan tulee tehdä ennakoilmoitus tarkastuksesta Eviran eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikköön sähköpostilla: ehyt@evira.fi. Mikäli tarkastaja ei tee ennakoilmoitusta, on Eviralla oikeus pidättäytyä korvauksen maksamisesta. Ennakoilmoituksessa tulee ilmoittaa seuraavat tiedot:

- a. tarkastuksen ajankohta
- b. tarkastettava pitopaikka (pitopaikan omistaja ja nimi sekä pitopaikkatunnus jos tiedossa, sijaintikunta)
- c. tarkastuksen syy ja tehtävät, jotka valtuutettu tarkastaja on pyydetty tekemään
- d. viranomaisen, jonka pyynnöstä tarkastus tehdään

Eviralla on oikeus ennakoilmoituksen saatuaan ilmoittaa, ettei valtuutetun tarkastajan tule suorittaa tarkastusta. Tämä menettely on välttämätön varoimenpide siltä varalta, että tarkastuksiin käytettävissä olevat määrärahat loppuisivat kesken tarkastuskauden. Tällöin kunnaneläinlääkäri huolehtii tarkastuksista ja näytteenotosta kuten muidenkin eläinten vastustettavien tautien kyseessä ollessa.

3 Tarkastus ja näytteenotto

Eviran internetsivuilla on [ohje mehiläisten esikotelomätään liittyvistä viranomaistomista](#) (15329), [esikotelomädän vuoksi tehtävillä tarkastuksilla täytettävä tarkastuskertomus](#) (488412), [näytteenotto-ohjeet](#) ja [tutkimuslähete](#) mehiläistautien näytteille (LAB 1018). Muihin mehiläisten tauteihin liittyvät tarkastukset ohjeistetaan erikseen.

Valtuutettu tarkastaja täyttää jokaisella tarkastuskäynnillään Eviran mallin mukaisen tarkastuskertomuksen. Tarkastuskertomuksen kopiot jätetään 1. tarhaajalle, 2. tarkastajalle itselleen ja kopiot lähetetään myös sekä 3. kunnaneläinlääkärille että 4.

Ohje eläintautilain nojalla valtuutettuna tarkastajana toimimisesta

---

aluehallintovirastoon. Skannattu tarkastuskertomus käy hyvin ja ne voi lähettää sähköpostin liitteenä.

Mikäli tarkastuskäynnillä otetaan näytteitä, käytetään Eviran näytelähetettä. Näytelähetete lähetetään näytteiden mukana Eviran Kuopion toimipaikkaan.

Valtuutetulla tarkastajalla on oltava tarkastuksella mukanaan Eviran antama kirjallinen valtuutus, joka hänen on pyynnöstä esitettävä tarkastuskohteesta vastuussa olvalle henkilölle.

Valtuutettu tarkastaja hankkii omalla kustannuksellaan tarkastuskäynnillä tarvittavat suojavarusteet ja näytteenottovälineet. Suojavarusteiden on oltava puhtaat tartunta-vaaran välttämiseksi.

4 Valtuutetun tarkastajan oikeudet, virkavastuu ja esteettömyys

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Eviran valvonnassa ja noudattaa Eviran kanssa solmimaansa sopimusta. Hänen on pyydettyessä esitettävä kirjallinen valtuutus, mistä syystä valtuutusasiakirja tulee pitää luettavassa kunnossa.

Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin. Mikäli tarkastuskäynti koskee tällaista kotirauhan piiriä, kunnaneläinlääkäriin on huolehdittava tarkastuskäynnin suorittamisesta.

Valtuutetun tarkastajan on otettava kaikessa toiminnassaan huomioon hallintolain oikeusperiaatteet, joita ovat yhdenvertaisuus, lainalaisuus, tarkoitussidonnaisuus, puolueettomuus, suhteellisuus sekä luottamuksensuoja.

Valtuutettu tarkastaja ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Esteellisyys voi syntyä mm. oman asianosaisaseman tai puolison, lapsen, vanhemman, sisaruksen tai muunkin läheisen henkilön kautta. Myös oma tai läheisen asema yhtiössä tai muussa yhteisössä voi synnyttää esteellisyytilanteen. Pääsääntönä on hyvä muistaa, että esteellisyytilanne syntyy aina, jos luottamus valtuutetun tarkastajan puolueettomuuteen jostain syystä vaarantuu. Valtuutettu tarkastaja arvioi itse esteellisyytensä ja pidättäytyy asian käsittelystä omaaloitteisesti.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Korvausvastuun syntyminen valtuutetulle tarkastajalle itselleen edellyttää lähtökohtaisesti tuottamusta (huolimattomuutta).

Evira voi peruuttaa myöntämänsä oikeuden, jos valtuutettu tarkastaja laiminlyö Eviran määräämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu asiasta.

Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Ohje eläintautilain nojalla valtuutettuna tarkastajana toimimisesta

---

5 Valtuutetulle tarkastajalle maksettavat korvaukset

Eviran ja valtuutetun tarkastajan kesken on tehty sopimus, jossa sovitaan korvauksista. Valtuutettu tarkastaja laskuttaa tarkastuskäynnistä suoraan Eviraa. Laskun liitteeksi lähetetään tarkastuskertomukset.

Lainsäädäntö

Eläintautilaki 441/2013

Hallintolaki 434/2003

Vahingonkorvauslaki 412/1974

Voimassa oleva lainsäädäntö löytyy Finlex-palvelusta: www.finlex.fi

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin. Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta.